

Klášterní zahrada

Partneři projektu: Cistercian landscape of Vyšší Brod (Czech Republic) — Změněno: 4.7.2020 — ID: 187

Obec / město:	Vyšší Brod
Cistercian Landscape:	Čechy
Stav:	existující
Funkční oblast:	odpočinek
Typ prvku:	klášterní zahrada / bývalá květnice
Převažující časová vrstva (obecně):	raný novověk
Převažující časová vrstva (přesně):	raný novověk (1648-1800)
Ochrana:	kulturní památka
Využití:	nevyužíváno

Formální
popis: Plocha někdejší klášterní zahrady.

Kulturně historická analýza:	Bývalá klášterní zahrada dělená na čtyři kvadranty se středními cestami po barokní úpravě. Součástí téměř každého kláštera byly zahrady, které mají svoji zvláštní tradici. Jejich smyslem je upomínat na boží rajskou zahradu, jsou prostorem ticha, rozjímání a odpočinku a zároveň jsou zdrojem léčivých rostlin, zásobárnou ovoce a zeleniny pro potřeby kláštera. Nejinak tomu bylo i v případě Vyššího Brodu. Řádová pravidla vyžadovala rovnováhu mezi modlitbou, čtením duchovních textů a prací. Heslem řádu byla slova „Ora et Labora“ (modli se a pracuj) a tomu byl podřízen denní režim mnichů, který tvořila modlitba a manuální práce, buď v klášteře, v dílnách, ve dvorech nebo v zahradách, což vysvětluje mimo jiné vztah mnichů k přírodnímu prostředí, přírodním zdrojům a jejich využití. V případě vyšebrodského kláštera bohužel neexistuje žádná studie, která by dokumentovala historický vývoj klášterních zahrad. Z celkového pohledu na klášter z 15. století je zřejmé, že v té době existovala v severní části za hradební zdí, z dnešního pohledu mezi Rožmberskou bránou a soudní budovou, zahrada oddělená od vnitřního areálu zdí později označovaná jako užitková či zeleninová. Současný pozemek této největší zahrady je svým půdorysem téměř totožný s touto historickou zahradou. Kromě toho v 15. století existovaly v západní části klášterního areálu nejméně dvě zřejmě ovocné zahrady. Užitková zahrada poskytovala produkty nejen pro klášterní kuchyni, ale byla i zdrojem léčivých bylin pro lékárnu a nemocnici. Na jižní terase nad klášterním rybníkem pod budovami prelatury (dnes poštovní muzeum) byla tzv. prelátská zahrada zřízená pravděpodobně za opata Wendschuha (1641-1668) v padesátých letech 17. století. Tento areál byl původně vyhrazen opatovi a jeho návštěvám včetně oranžerie nedávno obnovené. Jižní pozice této zahrady zajisté poskytovala možnosti pro pěstování exotických rostlin a ovoce. Součástí oranžerie je celoplošně zasklený skleník, takže prosvětlený prostor byl ideální zimní zahradou a reprezentativním i odpočinkovým místem. V rajském dvoře, který je součástí klauzury, se nepochybně nacházela rajská zahrada se studnou. Bylo to místo ticha, rozjímání a meditace přístupné pouze mnichům. Pod konventními budovami byla na jižní straně tzv. konventní zahrada. Šlo o terasovitou zahradu, do které v r. 1653 byla zavedena voda. Voda zde i v současné době vytéká z barokního chrlíče. V současné době jako jediná funkční zahrada je tzv. zahrada noviců, která vyplňuje prostor mezi zdmi muzea a knihovny a hospodářskou částí kláštera. Pro úplnost je třeba uvést, že užitkové a ovocné zahrady se nacházely rovněž u jednotlivých hospodářských dvorů kláštera. Do současnosti se zachoval také ovocný sad na jižním svahu pod obcí Malšín.
Kulturně historický význam:	Reprezentant klášterní zahrady uvnitř areálu.
Možnosti ochrany a péče:	Chráněné území.
Literatura:	Dějiny kláštera Vyšší Brod v Čechách, P. Dominik Kaindl, OCist., Gloriet 2008, s. 73, 127
Archivní prameny:	Mapy stabilního katastru, k.ú. Vyšší Brod, r. 1826
Ústní tradice:	-
Online zdroje:	-

© David Mičan

Klášterní zahrada - v současné době nevyužívána, 2020

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:

Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegebenen Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:

"Klášterní zahrada". In: Cisterscapes, URL: <https://cisterscapes.geoway.de/element/187> (Abgerufen: 12.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

ERZBISTUM
BAMBERG

diözese würzburg
Kirche für die Menschen

